

SZENTMÁRTONI JÁNOS

Szüret

Oláh János emlékének

Akár egy Csontváry-képen,
a távoli tó részletén
vitorlások bukdácsolnak.
Napfény szikráztatja a hegytetőt,
ahol állunk, mint kovakőszikrák.
Miként az életünk is villanásnyi,
ám ekkor, a kimerevített pillanat
igézetében végtelennek éljük.
A hordók már bekészítve.
Könnyű szél ölel, s hullámozó szőlő.
Mielőtt mindenki sort választana,
még ácsorgunk kicsit a tájban,
sajttal s kenyérrel kezünkben,
poharunk aranyából visszatükröződve.
Nem eresztjük könnyen a percet,
mely megajándékoz lényünk jobbik felével;
hogy most olyan tiszta és egyszerű;
még érinteni sem kell a dolgokat,
átáramlik rajtunk minden,
a fogható s a foghatatlan.
Csönd van. Csak a természet neszez.
Kitapogatjuk zsebünkben
az életlen késeket,
mintha már készülődnének.
S voltaképpen készen állunk.
Úgy érezzük, hogy bármire.
Kitöltöttük sorsunk medreit.
Már kidönthetők, lerombolhatók,
mert egészek vagyunk.
S még ha nyomunk se marad,
ezt a semmivel sem összemérhető létidőt
már el nem vehetik tőlünk.
Szinte beleoldódunk a pillanatba,
mely millió érzékelést zúdít ránk.
Talán ha távcsővel figyelnének,
mondjuk, az egyik vitorlásról,
nem is látnának minket.
Csak egy napfényben fürdő hegytetőt,
üres présházzal, szélborzolta szőlősorokkal,
s hogy a bogrács alatt pattog a tűz.
Csak mi érezzük a jelenlétünk.
Úgy, ahogy még tán sohasem.
Egyek vagyunk azzal, ami körbevesz.
Még az unalmában kukkolóval is,
aki nem érti a szomszéd ház ablakában,
hogy mivégre ez a készülődés,
ha egyszer nem lát senkit.

Mosolygunk. Jó érzés láthatatlannak lenni.
 Elidőzni ott, ahol elhajlik a történetünk,
 kiakadnak a másodpercmutatók,
 s a vitorlások a távoli tó részletén
 festményé merevednek.
 Csak a napfény melegét érezni,
 a lélegzésünket hallgatjuk,
 szemhéjunk szellő simogatja,
 időnként a késeink rozsdamart pengéjén
 áttapogató ujjunk ad ki némi zajt.
 Talán ezért az egyetlen pillanatért
 robogtunk el idáig.
 Lehetetlen küldetés volt.
 Egy villanás múlva learatjuk gyümölcsseit.
 S majd a mustba csordogálva,
 egyszer felkínálnak minket is.
 Istenek vagy költők fognak állni ugyanitt,
 a távoli tavat fürkésző szemük tükrén
 bukdácsoló vitorlával.
 Most kezdődik minden.
 Egyikőnk felénekel.
 S egyszeriben láthatóvá válunk.
 Kifordulunk a pillanattól,
 s a népdal lépcsősorán fölfelé elindulva,
 hullani kezdenek vödreinkbe a fürtök.

Tánc az időben

Anyámmal nem táncoltam sosem.
 Csak apám lábfején egyensúlyoztam,
 s mint egy régi góyaláb-mutatványos,
 a magasból néztem vissza a tárgyak világára.
 Aztán nővérem kamaszkori tánciskolája
 – otthon velem gyakorolta a lépéseket.
 Közben azok az ügyetlen házibulik...,
 édes Istenem! Glenn Medeiros negédes slágerei,
 melyekre a lányokkal lassúzni kellett.
 Meg a külvárosi művelődési házak
 zsúr utáni diszkói..., te jó Ég!
 Később a rockkocsmák italkodásban
 dülöngélések sörtől fröcsögő
 műanyag korsókkal kezünkben.
 S mindez alatt, olykor, a családi partikon
 megilletődve tett utolsó lépések nagymamával
 a nyári konyha előtti meggyfalomb alatt
 – kétlem, hogy az első bálók izgatottsága
 vezette a táncban, inkább az összpontosítás,
 és a figyelem, amellyel megajándékozott.
 Szép volt ennyi táncban égni.
 A másik nővéremet általában
 a sógoromtól kértem le,
 akivel régi zongoristák bakelitjeit

recsegtették volna végkimerülésig.
 Keresztanyámat Engelbert dalaira
 vittem táncba, hogy megérezsem
 az eltékozolt ifjúság szenvedélyét
 a felpáncélozott lelkiismeret mögött.
 Aztán jött egy indián lány,
 nyughatatlan természet,
 a szíve azóta is pusztákon iramló,
 de úgy éli a táncot,
 hogy szinte vezetnem sem kell.
 Nagyjából ennyi volna,
 ha nem lenne egy még újabb partnerem.
 Aki ugyanúgy kezdte a lábfejemen,
 mint régen én az apám rüsztyén.
 A ballagásán már megremegtem,
 de kitartok az esküvőig.
 Persze lekérték tőlem rég,
 s nem akarom, hogy táncát rám pazarolja.

Nyaranta nagy banzájt rendezek.
 Összesereglik mind, aki megmaradt,
 s aki később csatlakozott.
 A táncparkett szereplői
 nem kis mértékben felcserélődtek.
 Hajnalig meg sem állunk,
 pedig már dőlök én is.
 Amiért igyekszem mégis sokáig húzni,
 hogy érezzem: voltaképp tele a tánctér.
 Mert akik eltűnedeztek közben,
 ilyenkor visszatérnek,
 s ott ropják velünk ők is,
 egy másik bálból fordulva át.
 A mutatvány általában sikerül.
 Csak az álom oldja vissza innen őket.

Aztán persze lesz majd egy tánc,
 amit mindenki a háta közepére kíván,
 de kitérni előle nem lehet.
 A partnerem úgy zörög majd,
 mint a zsákba kötött csontok,
 én mégis kiakasztott kagylók s ékszerek
 énekét képzelem hozzá.
 Megkérem, hogy még utolszor
 hadd vezessek én.
 S mint apám lábfejéről egykor,
 szédülve nézek majd vissza,
 mit ejtettem el,
 mit gondoltam másképp,
 mit hagytam köztetek.

Völgyben

Honnan is jöttem? Melyik utcából?
 Legalább a hó ne esne. Szakad.
 Minden pelyhet hallok a dzsekimen.
 A kapucni a fél világot eltakarja.
 Egy baromfiudvarnál állok.
 A vezérpulyka átlépeget alattvalóin,
 s kihívóan megáll előttem.
 Még jó, hogy drótkerítés van köztünk.
 Az előbb rossz utcán indultam el,
 félútról kellett visszafordulnom.
 Senkinek nem merem majd elmesélni
 (miközben épp most mesélem el).
 Hat éve lakom itt.
 Igaz, visszafelé még soha nem jöttem erre.
 Az utat csak arrafelé ismerem.
 Egy völgyben állok.
 Három utca metszéspontján.
 A tyúkudvar ismerős.
 De valahogy a házak... Nem tudom...
 Legalább a hó ne esne.
 Legalább a szél ne fújna.
 Nem látom azt a kaptatót,
 amin eddig csak lefelé jöttem.
 Azon kéne elérnem a házig.
 Amit már felismernék persze.
 Az már betájolna. Az már támpont.
 Esküszöm, még soha nem voltam ilyen béna.
 Hat éve lakom itt.
 Mégis, mintha húsz évet jöttem volna.
 Pedig csak a postán voltam.
 Gondoltam, kerülök egyet.
 Az orvos amúgy is sétát írt fel.
 Minél többet gyalogoljak.
 Persze azt, hogy tévedjek is el,
 s lehetőleg a házamtól egy köpésre,
 nem javasolta – bár jól röhögne.
 Talán most nem is ezekkel az utcákkal van a baj.
 Nem is a hóeséssel. Szeretem a havat.
 Az időben tévedtem volna el?
 Semmi mozgás. Senkit nem látok.
 Autó, egy biciklis se jön most erre.
 Mintha nem lakná ezeket a házakat semmi.
 Csak a tyúkudvar mozog. A pulyka figyel.
 Egy kacsa esetlen lelép az itatólavór széléről.
 Fémzörgés. Az első hang hosszú idő óta.
 Bár megesküdnék, hogy már a füstöt is hallom,
 mely a kéményekből az ég felé tör.
 Aztán hirtelen egy még nagyobb havazás.
 A túlnani árokparton.
 Csak ez fölfelé. Ennyit a gravitációról.
 Nem értem. Megtörlöm a szemem.
 Közelebb lépek.

Akkor látom, hogy ezek nem pelyhek,
hanem tollak. Hófehér tollak.
Repkednek szerteszét egy barna kő mögül.
Még közelebb lépek. Nem is kő.
Jobb szárnyát kiteríti,
hogyan takarja a zsákmányt.
Egy kánya.
S a következő pillanatban fölrepül.
Karmai közt az eltévedt postagalambbal.
Megborzongok. A hátamon verítékcsepp fut végig.
Na jó. Ennyi elég volt mára.
Mégsem állhatok itt estig!
Szemem behunyom. Mély levegőt veszek.
Pár másodperc múlva, lesz, ami lesz, elindulok.
Az első ismerős postaládánál kezdek megnyugodni.
Már érzem vádlimban a kaptatót.
Aztán kibontakozik. Már látom is.
Egyszerre átlátok a hószakadás függönyén.
Zihálni kezdek. Már a tüdőm is érzi.
Jó. Csak így tovább.
Most ne hagyj cserben, szívem!
Nem akarok semmit, csak a testem,
ami vigyen föl erre a dombra.
Minden más még ráér.
A versek, az álmok, a katarzis...,
a felzaklató sejtelem erről az egészről.
Félúton megállok kicsit.
Fújtatok. S egy jóleső mosolyt
kenek szét fagyos arcomon.
Már látom a házat.
Alulról is felismerem.
Amikor a kaput nyitnám,
a kulcsosomót elejtem.
Minden ízemben reszketek.
Nem fázom. Nem vagyok fáradt.
Csak érzem: egyben vagyok.
Ahogy már nagyon rég.
Hogy ezt most együtt csináltuk végig.
Lehajolok a kulcsokért.
Babrálok a zárral.
Jólesnek a hangok.
S mielőtt a kaput kitárnám,
a hideg vasnak döntve homlokom,
szuszogok még egy darabig.